

Nr 59.

Ankom till riksdagens kansli den 24 maj 1917 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av fullmäktiges i riksgäldskontoret framställning om bibehållande av riksgäldskontorets änke- och pupillkassas rätt till statsbidrag.

I en den 16 maj 1917 till bankutskottet avlåten skrivelse hava fullmäktige i riksgäldskontoret anfört följande:

»Till fullmäktige i riksgäldskontoret har denna dag från förvaltarne vid riksgäldskontorets änke- och pupillkassa inkommit en så lydande skrivelse:

»De pensioner, som för närvarande utgå från riksgäldskontorets änke- och pupillkassa, äro beräknade efter grunder, som bestämdes år 1890, och måste efter nutida förhållanden anses vara synnerligen ringa, under det att nämnda kassas tillgångar sedan dess betydligt ökats. Med anledning härav hade delägarna i kassan haft för avsikt att före avslutandet av nu pågående riksdag till Herrar Fullmäktiges prövning överlämna ett utförligt motiverat förslag till höjning av ifrågavarande pensioner, under anhållan att Herrar Fullmäktige ville utverka riksdagens samtycke därtill, att, oavsett den beslutade pensionsförhöjningen, kassans rätt till eventuellt statsbidrag enligt § 32 mom. 4 i riksgäldskontorets reglemente måtte få kvarstå orubbad. Genom det förslag till lönerreglering vid riksgäldskontoret som av Fullmäktige avlämnats till bankoutskottet, nödvändiggjordes emellertid nya beräkningar, vilka icke hunnit avslutas i tillräckligt god tid för ärendets behandling vid 1917 års riksdag.

Då behovet av ökade bidrag till levnadskostnadernas bestridande är lika stort hos riksgäldskontorets pensionärer som hos andra lön- och pensionstagare, synes frågan om pensionsförhöjningen böra provisoriskt lösas på det sätt, att de personer, vilka uppbara pensioner från kassan, erhålla ett tillfälligt dyrtidstillägg för år 1917, att av kassans medel utbetalas. De från kassan utgående pensionerna beräknas för år 1917 uppgå till sammanlagt kr. 6,107: 82; och om berörda dyrtidstillägg beräknades till i medeltal 18 % å pensionerna, skulle detta för kassan medföra en ökad utgift av kr. 1,100: —. Detta belopp torde emellertid böra något höjas, exempelvis till 1,330 kronor, då nya pensionärer kunna tillkomma i följd av inträffande dödsfall bland delägarna.

Då sammanlagda beloppet av kassans inkomster för innevarande år torde komma att uppgå till omkring 9,440 kronor, och de ordinarie pensionerna jämte nyssnämnda dyrtidstillägg för året tillsammans skulle utgöra högst omkring 7,400 kronor, uppstår i varje fall ett betydande överskott. Kassans ekonomiska bärkraft kan alltså ej äventyras genom dyrtidstilläggets beviljande.

Med åberopande av vad sålunda anförts få undertecknade, efter uppdrag av kassans delägare, härmed vördsamt hemställa,

att av änke- och pupillkassans medel måtte få användas ett belopp av högst 1,300 kronor för beredande av dyrtidstillägg under år 1917 åt kassans nuvarande eller blivande pensionärer,

att fördelningen av nämnda belopp mellan pensionärerna måtte överlåtas åt kassans delägare,

samt att, utan hinder av den ökning av pensionerna, som på grund av denna framställning kan komma att äga rum, kassans rätt till eventuellt statsbidrag måtte få förbliva orubbad.

Stockholm den 15 maj 1917.

Gösta Nordvall.

A. Roswall.

C. N. Hanner.

I anledning av denna framställning vilja fullmäktige till en början meddela följande upplysningar beträffande ifrågavarande pensionskassa.

Kassans tillgångar uppgingo vid 1917 års början till ett bokfört värde av 169,558 kronor 18 öre, varav 124,151 kronor 67 öre voro placerade i räntebärande obligationer, 45,000 kronor utlånade mot inteckning i fast egendom och 672 kronor 20 öre insatta på bankräkning; återstoden av tillgångarna utgjordes av upplupna, ej förfallna räntor. Kassans inkomster bestå huvudsakligen i ränteavkastningen av berörda tillgångar samt i särskilda avgifter av delägarna, vilka avgifter utgå enligt det för kassan gällande reglementet av den 24 april 1890. Nedanstående redogörelse utvisar beloppet av kassans inkomster och utgifter samt uppkommet överskott under senast förflutna tioårsperiod:

År.	Inkomster.	Utgifter.	Behållning.
1907	7,536: 17	7,105: 69	432: 48
1908	8,093: 09	7,172: 36	920: 73
1909	7,989: 50	6,484: 59	1,424: 91
1910	7,728: 17	5,573: 26	2,154: 91
1911	7,902: 37	5,564: 74	2,337: 63
1912	8,312: 42	5,558: 24	2,754: 18
1913	10,229: 68	5,860: 88	4,368: 80
1914	8,511: 90	6,307: 63	2,204: 27
1915	9,186: 10	6,168: 48	3,011: 62
1916	9,093: 46	6,097: 84	2,995: 62

Kassans delägare utgöras av samtliga riksgäldskontorets ordinarie manliga tjänst innehavare, vilka äro skyldiga att inträda i densamma. Dessutom är avgången tjänst innehavare, som under minst tio år erlagt stadgade avgifter till kassan, berättigad att, om han så önskar, kvarstå som delägare under sin återstående livstid.

Pensionstagarnas antal uppgick vid innevarande års början till 18 stycken; högsta och lägsta pensionsbeloppen utgjorde vid samma tidpunkt resp. 1,375 kronor och 71 kronor 88 öre.

Enligt § 32 mom. 4 f) i det för riksgäldskontoret senast fastställda reglementet äger änke- och pupillkassan att, till ersättande av under närmast föregående räkenskapsår uppkommen brist, av statsmedel årligen utbekomma erforderligt bidrag intill ett belopp av högst 2,250 kronor. Såsom villkor för utbetalningen av detta bidrag stadgas likväl bl. a., att pensionerna till avlidne tjänst-innehavares änkor och barn ej få höjas utöver en viss angiven maximigräns.

Då det med hänsyn till nu rådande höga levnadskostnader måste anses som ett synnerligen behjärtansvärt önskemål, att de personer, som uppbära pensioner från ifrågavarande kassa, i likhet med andra pensionstagare komma i åtnjutande av ett tillfälligt dyrtidstillägg, hava fullmäktige för sin del ej något att erinra mot bifall till den av kassadelägarna nu gjorda framställningen. För att emellertid kassan ej må förlora den rätt till särskilt statsbidrag, densamma äger enligt ovan omförmälda reglementsstadgande, erfordras riksdagens samtycke till den höjning av pensionerna, som uppkommer genom beviljandet av det ifrågasatta dyrtidstillägget. Med anledning härav tillåta sig fullmäktige hemställa, att bankoutskottet ville föreslå riksdagen medgiva

att från riksgäldskontorets änke- och pupillkassa må, för beredande av dyrtidstillägg under år 1917 åt kassans pensionärer, utbetalas ett belopp av högst 1,300 kronor;

samt att kassan må, utan avseende å den höjning av pensionerna, som genom utbetalning av nämnda dyrtidstillägg kommer att inträda, bibehållas vid sin hittillsvarande rättighet att under viss förutsättning erhålla statsbidrag av intill 2,250 kronor.»

Utskottet.

I likhet med fullmäktige anser utskottet det vara behjärtansvärt, att de personer, som uppbära pensioner från riksgäldskontorets änke- och pupillkassa, liksom andra pensionstagare komma i åtnjutande av ett tillfälligt dyrtidstillägg. Då emellertid enligt riksgäldskontorets reglemente såsom villkor för statsbidragets utbetalande föreskrivits, bland annat, att ifrågavarande pensioner icke må höjas utöver viss angiven maximigräns och sådant genom bifall till förevarande förslag skulle komma att ske, har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att kassan må, oavsett ifrågavarande höjning, bibehållas vid sin rättighet att under angiven förutsättning erhålla statsbidrag.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva,

A) att från riksgäldskontorets änke- och pupillkassa må, för beredande av dyrtidstillägg under år 1917 åt kassans pensionärer, utbetalas ett belopp av högst ettusen trehundra kronor; samt

B) att kassan må, utan avseende å den höjning av pensionerna, som genom utbetalning av nämnda dyrtidstillägg kommer att inträda, bibehållas vid sin hittillsvarande rättighet att under viss förutsättning erhålla statsbidrag av intill 2,250 kronor.

Stockholm den 24 maj 1917.

På bankoutskottets vägnar:

ERNST HEDENSTIERNA.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:
av första kammaren: herrar *Hedenstierna, Hallin, Gustafsson*, friherre *Langenskiöld, Roos, Östling, Sandler* och *Norman* samt
av andra kammaren: herrar *Vahlquist, Berg* i Munkfors, *Olsson* i Blädinge, *Söderberg* i Hobborn, *Edbom, Jonsson* i Gumboda, *Jonsson* i Hå och *Bäcklund*.